

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 131/04-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. apríla 2004 predbežne prerokoval sťažnosť V. M., bytom S., zastúpenej advokátom JUDr. A. B., B., ktorou namietala porušenie čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 5, základných práv a slobôd podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. M Cdo 187/02, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. decembra 2003 doručená sťažnosť V. M. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 5, základných práv a slobôd podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. M Cdo 187/02.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľka vystupuje vo veci vedenej na Okresnom súde Svidník pod č. k. 6 C 665/96-323 ako žalobca v 2. rade proti žalovanému Všeobecnej úverovej banke, a. s., Námestie SNP 19, Bratislava, o náhradu škody spôsobenej na Hoteli Dukla vo Svidníku. V uvedenej právnej veci Okresný súd vo Svidníku rozhodol rozsudkom sp. zn. 6 C 665/96 z 9. júla 2001 tak, že zaviazal žalovaného zaplatiť sumu 34 112 294 Sk so 17,6 % úrokom z omeškania od 27. augusta 1996 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku, ako aj trovy konania. Odvolanie žalovaného proti tomuto rozsudku Krajský súd v Prešove odmietol uznesením sp. zn. 1 Co 339/01 z 28. februára 2002 ako oneskorene podané. Na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. M Cdo 187/02 z 24. septembra 2003 tak, že rozsudok Okresného súdu Svidník sp. zn. 6 C 665/96 z 9. júla 2001 zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

Proti uvedenému rozsudku najvyššieho súdu sťažovateľka podala sťažnosť ústavnému súdu z dôvodu porušenia základných práv a slobôd a pozbavenia jej dobromyseľne nadobudnutých práv a nárokov priznaných právoplatným rozsudkom vecne a miestne príslušného súdu.

Sťažovateľka porušenie základných práv a slobôd odôvodňuje nasledovne:

Porušenie čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy vidí sťažovateľka v tom, že Okresný súd Svidník vo veci uplatňovaného nároku na náhradu škody voči žalovanému Všeobecnej úverovej banke, a. s., Námestie SNP 19, Bratislava, rozhodol trikrát rozsudkami z 27. septembra 1999, 23. novembra 2000 a 9. júla 2001. Rozsudok sp. zn. 6 C 665/96 z 9. júla 2001 nadobudol právoplatnosť a stal sa pre účastníkov a všetky orgány záväzný. Na jeho základe sťažovateľka nadobudla dobromyseľne právo na náhradu škody vo výške určenej súdom a Všeobecnej úverovej banke, a. s., Námestie SNP 19, Bratislava, vznikla

povinnosť vyplatiť túto náhradu. Najvyšší súd zrušením uvedeného rozsudku po čase dlhšom ako dva roky od nadobudnutia právoplatnosti - neprípustne zasiahol do tohto práva sťažovateľky a tým porušil čl. 1 ods. 1 ústavy, pretože vychádzajúc z právnych názorov a záverov ústavného súdu v súvislosti s uplatňovaním a výkladom uvedeného článku ústavy je podľa mienky sťažovateľky jednoznačné, že platí požiadavka nezmeniteľnosti súdnych rozhodnutí od okamžiku ich právoplatnosti a s tým spojená ochrana práv nadobudnutých právoplatným rozhodnutím súdu, pričom zásah do právoplatných súdnych rozhodnutí je výnimočný a presne ustanovený zákonom.

Porušenie čl. 2 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy vidí sťažovateľka v tom, že generálny prokurátor podaním mimoriadneho dovolania konal namiesto nečinného žalovaného (presadzoval jeho záujem), pričom dôvod na jeho podanie nie je významnejší než je záujem štátu na právnej istote a stabilite súdnych rozhodnutí a najvyšší súd o tomto dovolaní rozhodol bez posúdenia prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora z hľadiska ústavného princípu rešpektovania práv nadobudnutých právoplatným rozhodnutím súdu ako súčasťou princípu právnej istoty a nezmeniteľnosti právoplatného súdneho rozhodnutia.

Porušenie čl. 47 ods. 3 ústavy vidí sťažovateľka jednak pri zisťovaní predpokladov na podanie mimoriadneho dovolania, ako aj pri rozhodovaní o ňom najvyšším súdom. Sťažovateľka sa odvoláva na § 243e ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý zakladá nerovnosť účastníkov tým, že pôsobnosť generálneho prokurátora preskúmať zákonnosť právoplatného rozhodnutia súdu priamo podmieňuje podnetom účastníka. Sťažovateľka tvrdí, že nemala možnosť, vysvetliť a uplatniť pred súdom jej stanovisko k mimoriadnemu dovolaniu aj osobne v prítomnosti generálneho prokurátora, ale až v konaní pred súdom sa jej umožnilo oboznámiť sa a vyjadriť písomne s mimoriadnym dovolaním.

Porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy vidí sťažovateľka v tom, že najvyšší súd rozhodol o mimoriadnom dovolaní bez nariadenia pojednávania, rovnako tak rozhodol aj Krajský súd v Prešove 30. mája 2000 a 27. februára 2001 o odvolaniach žalovaného, čo je neprípustné.

Pričom podľa názoru sťažovateľky konanie o mimoriadnom dovolaní nie je konaním o procesnom úkone účastníka súdneho konania, ktoré má vplyv na jeho ďalší priebeh, ale je „... rozhodovaním o právach a povinnostiach účastníkov v najvlastnejšom zmysle (...)“, keď súd rozhoduje, či pozbaví niektorého z účastníkov jeho práv nadobudnutých dobromyseľne na základe právoplatného rozhodnutia súdu.

Sťažovateľka navrhuje ústavnému súdu, aby sťažnosti vyhovel a po ústnom pojednávaní vo veci samej vydal nasledovné rozhodnutie:

„1) ...Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. M Cdo 187/02 z 24. septembra 2003 porušil:

a) článok 1 ods. 1, článok 2 ods. 2, článok 46 ods. 1, článok 47 ods. 3 a článok 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky

b) článok 6 ods. 1, prvú vetu Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (...) v spojení s článkom 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky

2) (...)

a) zrušil rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. M Cdo 187/02 z 24. septembra 2003,

b) vrátil vec Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie s právnym názorom, že k podaniu mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora a k zrušeniu rozsudku Okresného súdu vo Svidníku sp. zn. 6 C 665/96-33 z 9. júla 2001 (...) došlo v rozpore s Ústavou SR,

c) zakázal pokračovanie v porušovaní nášho základného práva

d) prikázal, aby Najvyšší súd SR obnovil stav pred porušením nášho základného práva.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanovených zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa ústavný súd skúmal jej zákonom predpísané náležitosti upravené v § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ako aj prípadné dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti pravidelne skúma aj to, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 12/01, II. ÚS 101/03).

Sťažovateľka sa vo svojej sťažnosti domáha zrušenia rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. M Cdo 187/02 z 24. septembra 2003 vydaného na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Svidník sp. zn. 6 C 665/96 z 9. júla 2001 a proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 Co 339/01 z 28. februára 2002, pretože týmto rozsudkom došlo k zrušeniu rozsudku Okresného súdu Svidník a vec bola tomuto súdu vrátená na ďalšie konanie, čím boli porušené jej základné

práva podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, právo podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru, čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy.

Podstata sťažnosti spočíva v tom, že sťažovateľka namieta porušenie označených práv a slobôd podľa ústavy a dohovoru predovšetkým preto, lebo vo veci právoplatne rozhodnutej bolo podané mimoriadne dovolanie generálnym prokurátorom, o ktorom bolo meritórne rozhodnuté najvyšším súdom v jej neprospech. Sťažovateľka poukazuje na to, *„že Najvyšší súd SR (...) sa nezaoberal prípustnosťou mimoriadneho dovolania (...) z hľadiska ústavného princípu rešpektovania práv nadobudnutých právoplatným rozhodnutím súdu ako súčasti princípu právnej istoty a nezmeniteľnosti právoplatného súdneho rozhodnutia“*. Podľa sťažovateľky mimoriadne dovolanie bolo v jej *„prípade prostriedkom, ktorým sa uprednostnil a kvalifikovane presadzoval záujem toho účastníka, ktorý podal podnet generálnemu prokurátorovi“*, pričom sťažovateľke ako druhému účastníkovi *„sa až v konaní pred súdom umožnilo (...) oboznámiť sa s mimoriadnym dovolaním“*, čím bol *„princíp rovnosti účastníkov porušený“*.

Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd vždy pred rozhodnutím o mimoriadnom dovolaní obligatórne skúma jeho prípustnosť z hľadiska procesných podmienok mimoriadneho dovolania, ako aj dôvodnosti mimoriadneho dovolania, ktorá vychádza zo všeobecného predpokladu na použitie tohto mimoriadneho opravného prostriedku podľa § 243e ods. 1 OSP (porušenie zákona právoplatným rozhodnutím súdu) a z konkretizácie podľa § 243f ods. 1 písm. a) až c) OSP. V tejto súvislosti ústavný súd upriamuje pozornosť na inštitút právoplatnosti súdnych rozhodnutí, ktorý neznamena ich absolútnu nedotknuteľnosť, pretože právoplatne súdne rozhodnutia sú relatívne nezmeniteľné, čo znamená, že ich možno zmeniť pomocou mimoriadnych opravných prostriedkov. Podľa § 243e OSP generálny prokurátor môže mimoriadnym dovolaním ako mimoriadnym opravným prostriedkom napadnúť každé rozhodnutie súdu na rozdiel od dovolania podávaného účastníkmi konania, ktoré môže smerovať len proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (§ 237 v spojení s § 238 a § 239 OSP).

Ústavný súd je oprávnený posúdiť neústavnosť konania, resp. rozhodovania všeobecných súdov, t. j. či v konaní pred nimi nedošlo k porušeniu ústavnoprocených princípov konania (čl. 46 až 50 ústavy). Táto právomoc ústavného súdu však nie je spojená so vznikom oprávnenia a povinnosti hodnotiť právne názory všeobecných súdov, ku ktorým tieto dospeli na základe výkladu a uplatňovania zákonov, ak tento výklad a uplatnenie zákonov neporušuje uvedené ústavnoprocené princípy (II. ÚS 54/02). Reálne uplatnenie a garantovanie základného práva na súdnu ochranu neznamena nielen právo na úspech, ale ani nárok na to, aby všeobecné súdy preberali alebo riadili sa výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania, príp. vyhovovali ich návrhom.

Z rozhodnutia najvyššieho súdu vyplynulo, že sťažovateľka mala možnosť vyjadriť sa v rámci konania o mimoriadnom dovolaní k podaniu generálneho prokurátora najvyššiemu súdu, takže nemohlo byť porušené jej právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, rovnako nebola porušená rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy.

Rovnako nebolo porušené ani právo sťažovateľky, aby jej vec bola verejne prerokovaná v jej prítomnosti (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 dohovoru), pretože v konaní o mimoriadnom dovolaní účastníci nemajú možnosť pred vyhlásením rozsudku uvádzať nové skutočnosti (§ 243 ods. 2, § 243a ods. 2 OSP), pojednávanie sa nenariaďuje a vyhlásenie rozsudku bolo verejné, o čom bol právny zástupca sťažovateľky upovedomený.

Ak sa konanie pred všeobecným súdom neskončí podľa želania účastníka konania, táto okolnosť sama o sebe nie je právnym základom pre namietnutie porušenia základného práva (II. ÚS 3/97, II. ÚS 54/02).

Namietané porušenie čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 7 ústavy sťažovateľka síce samostatne zdôvodnila a na porušenie čl. 2 ods. 2 ústavy poukazuje v súvislosti s namietaným porušením svojich iných práv, ale ich aplikácia nie je možná bez vyslovenia porušenia iných práv a slobôd sťažovateľky (m. m. III. ÚS 7/02).

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľka namieta porušenie svojich práv takým postupom (rozhodnutím) najvyššieho súdu, ktorý zjavne nie je v príčinnej súvislosti s porušením týchto práv. Najvyšší súd rozhodol spôsobom, s ktorým sťažovateľka síce nesúhlasí, ale rozhodnutie bolo náležite odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia a bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky tak, ako to sťažovateľka požadovala vo svojej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2004